

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudkyň JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci žalobkyně: **J. E.**, zast. advokátem JUDr. Jindřichem Vališem, se sídlem AK Senovážné nám. 5, Praha 1, proti žalovanému: **1) Vláda České republiky**, se sídlem v Praze 1, nábřeží Eduarda Beneše 4, **2) Ministerstvo financí**, se sídlem Praha 1, Letenská 15, za které jedná Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, se sídlem Praha 10, Kodaňská 1441/46 o vypořádání restitučního nároku, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. 5. 2005, č. j. 7 Ca 58/2005 - 44,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) brojí proti výše označenému usnesení Městského soudu v Praze, kterým byla odmítnuta žaloba; touto se stěžovatelka domáhala zrušení usnesení Vlády České republiky ze dne 20. 10. 2004 č. 1008, kterým vláda zrušila podle ust. § 10 odst. 7 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o privatizaci“) bod č. 15 části A přílohy usnesení vlády ze dne 18. 8. 1993 č. 452, k rozhodnutí o privatizaci podle ust. § 10 odst. 1 zákona o privatizaci (privatizační projekt D. Z. B., B. – P. 9687).

Žalobou stěžovatelka rovněž napadla rozhodnutí Ministerstva financí ze dne 25. 11. 2004, č. j. 42/114371/2004, kterým bylo vydáno rozhodnutí o vypořádání restitučního

nároku na majetek znárodněné firmy J. M., parní pila B., jímž bylo nahrazeno původní rozhodnutí o vypořádání restitučního nároku; tímto novým rozhodnutím bylo vypořádání určeno formou finanční náhrady poskytnuté ve formě směnek. V žalobě stěžovatelka namítá nicotnost těchto rozhodnutí; dle jejího názoru je v dané věci dána příslušnost a pravomoc soudu, neboť se nejedná o návrh na přezkum rozhodnutí o privatizaci, ale o návrh na určení nicotnosti těchto rozhodnutí.

V kasační stížnosti uplatňuje stěžovatelka důvody dle ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“). Městskému soudu v Praze především vytyká nepřítomnost užití argumentace stran vyloučení ze soudního přezkoumání. Soud opřel své rozhodnutí zejména o stanovisko Nejvyššího soudu ČR zveřejněné pod č. 44/1994 Sb. Rc. a rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 6. 1997 zveřejněné pod č. 31/1998 Sb. Rc.; z těchto přitom dovodil, že se v případě stěžovatelky jednalo o rozhodování státu jako vlastníka majetku o tom, jak bude s majetkem naloženo a že i ve fázi privatizace při rozhodování o změně původního rozhodnutí o privatizaci se stále jedná o rozhodování státu jako vlastníka majetku. Stěžovatelka namítá, že Nejvyšší soud se zde však zabýval pouze eventuálním přezkoumáváním rozhodnutí o privatizaci vydávané v její první fázi, tj. prvotní rozhodnutí o privatizaci, které stěžovatelka nenapadá, avšak nikoli již její změny. Z rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sice vyplývá, že se týkalo rozhodnutí o změně původního rozhodnutí o privatizaci, nicméně nikoliv, tak, jak je tomu v případě stěžovatelky, v době, kdy byl převáděný majetek, o němž bylo v privatizaci rozhodováno, převeden k realizaci rozhodnutí již na Fond národního majetku, kdy po tomto převodu zákon č. 92/1991 Sb. změnu rozhodnutí o privatizaci již zakazuje. Uvedené judikáty tedy nelze bez dalšího použít. Stěžovatelka nesouhlasí s argumentací soudu, že při rozhodování vlády ČR se jednalo o suverénní rozhodování státu jako vlastníka majetku, neboť jak soud ve svém odůvodnění uvádí, byl majetek ke dni 1. 3. 1995 převeden z majetku státu na Fond národního majetku ČR, který zcela nepochybně není již státem, ale samostatným od státu odlišným subjektem práv a povinností zapsaným v Obchodním rejstříku, tudíž i vlastníkem odlišným od státu. Stěžovatelka uvádí, že zákon č. 92/1991 Sb. nezakázal vládě ČR s majetkem po převodu na Fond národního majetku nakládat bez důvodu, ale byla to právě uvedená nemožnost vlády rozhodovat po tomto okamžiku o majetku, který již státu nenáleží. Usnesením Městského soudu v Praze bylo porušeno právo stěžovatelky na soudní ochranu dle čl. 36 Listiny základních práv a svobod, které spatřuje především v tom, že se soud nezabýval všemi námitkami stěžovatelky v žalobě uvedenými. Zákon č. 92/1991 Sb. sice stanovuje nemožnost soudu přezkoumávat rozhodnutí o privatizaci, jak je v usnesení soudu uvedeno, ale nikoli již rozhodnutí, která nejsou vydána v souladu s tímto zákonem. Soud tak nechává v platnosti protiprávní jednání, čímž znemožňuje stěžovatelce domoci se svého práva u soudu. Soud se rovněž nezabýval vůbec námitkou stěžovatelky, že napadená rozhodnutí vlády i ministerstva byla vydána v době, kdy se stěžovatelka domáhala realizace původního rozhodnutí vlády, které bylo napadenými rozhodnutími změněno, a to u soudu (vedeno u OS v Rychnově nad Kněžnou pod sp. zn. 3 C 223/97), toto nebylo dosud ukončeno. Namítá, že je třeba respektovat princip důvěry v právo a vykládat jej tak, že až do rozhodnutí soudu o oprávněnosti uplatněného požadavku (žaloba na stanovení povinnosti uzavřít smlouvu) nemá mít druhá strana libovolnou možnost měnit podklady pro toto rozhodnutí soudu. Stěžovatelka je přesvědčena, že na daný případ lze aplikovat i ust. § 3 odst. 2 zákona č. 92/1991 Sb., které stanoví, že *„majetku, na jehož vydání může vzniknout nárok fyzické osobě podle zvláštních předpisů, může být použito podle tohoto zákona pouze v případě, že tyto nároky nebyly uplatněny ve stanovené lhůtě nebo byly zamítnuty“*, neboť pakliže se uvedené časově blokační ustanovení týká majetku podle zvláštního zákona (č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích), který je použitelný subsidiárně pro případ, že by sám

neobsahoval odlišné ustanovení, je nezbytné uvedené blokační ustanovení použít i na majetek uplatněný podle zákona č. 92/1991 Sb., a to právě z důvodu principu důvěry v právo. Zde stěžovatelka odkazuje na nálezy Ústavního soudu sp. zn. II ÚS 6/01 ze dne 9. 1. 2002 a nálezy ÚS sp. zn. II 3/98 ze dne 9. 12. 1998. Stěžovatelka je přesvědčena o tom, pakliže je možné privatizaci soudem posuzovat, a to z důvodu rozporu privatizace s určitým ustanovením zákona č. 92/1991 Sb., konkrétně ust. § 3, je možné soudem posuzovat i změnu rozhodnutí o privatizaci týkající se stěžovatelky, které je v konkrétním případě taktéž v rozporu s určitým ustanovením zákona č. 92/1991 Sb., konkrétně s ust. § 10 odst. 7 a které jsou stejně jako ustanovení § 3 ustanoveními kogentními, které stanovují, kdy lze vydávat rozhodnutí o privatizaci, resp. jejich změně. Stěžovatelka současně požaduje přiznání odkladného účinku, neboť má za to, že jsou dány podmínky pro vyhovění její stížnosti. Ve veřejném zájmu je, aby napadené správní rozhodnutí bylo zrušeno a aby do té doby bylo zamezeno jeho následkům. Stěžovatelka navrhuje, aby soud vydal rozsudek, kterým napadené usnesení Městského soudu v Praze zruší a věc mu vrátí k dalšímu řízení.

Žalovaný v zastoupení Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových se ztotožnil s rozhodnutím Městského soudu v Praze v tom, že nelze napadené rozhodnutí přezkoumávat ve správním soudnictví. Odkazuje v této souvislosti např. na nálezy III. ÚS 134/2005 ve věci ústavní stížnosti stěžovatelky proti usnesení vlády ČR ze dne 20. 10. 2004 č. 1008 a rozhodnutí Ministerstva financí ze dne 25. 10. 2004, č. j. 42/114371/2004. V ústavní stížnosti konečně sama stěžovatelka uvádí, že podala podle zákona č. 150/2002 Sb., žalobu, hrozí však, že bude jako nepřipustná odmítnuta. K průběhu a postupu při privatizaci dále uvádí:

Privatizační projekt ev. č. 9687 předložený manželkou původního spoluvlastníka firmy J. M., parní pila B., paní E. M., navrhoval shodně jako základní privatizační projekt ev. č. 1825, předložený vedením podniku D. z. B., vydání věci oprávněné osobě s dokoupením majetku souvisejícího. Rozhodnutí o privatizaci bylo vydáno Usnesením vlády ČR ze dne 18. 8. 1993 č. 452 a je obsaženo v bodě 15. části A přílohy tohoto usnesení. Jednalo se o přímý prodej předem určenému zájemci- restituentovi. K 1. 5. 1995 došlo k převodu majetku privatizovaného podniku ze zakladatele – Ministerstva průmyslu na Fond národního majetku (dále „FNM“), ale nikdy nedošlo k uzavření kupní smlouvy mezi FNM a paní M. jako nabyvatelem; tato měla majetek od FNM pouze pronajatý, neboť nedoložila bankovní garanci na kupní cenu. Paní M., po její smrti její dcera paní E., tedy měly předmětný majetek pouze v pronájmu. Vzhledem k tomu, že v roce 1996 došlo k požáru v pronajatém objektu, následně i k neoprávněnému vyplacení pojistky nájemkyni a ne pojištěnému FNM, a protože v mezidobí vyšly najevo i další nesrovnalosti v nakládání s pronajatým majetkem, FNM po předchozím upozornění paní E., založil v souladu se zák. č. 172/1991 Sb. ke dni 1. 5. 1998 společnost D. z. B., a. s., do něhož předmětný majetek vložil. V současné době FNM uplatňuje svoje nároky vůči paní M., resp. paní E. soudní cestou. FNM opakovaně žádal Ministerstvo financí o předchozí souhlas dle ust. § 20a zák. č. 171/1991 Sb. k prodeji 100% akcií společnosti D. z. B., a. s.; podmínkou vydání tohoto souhlasu bylo zrušení původního rozhodnutí o privatizaci, neboť nikdy nedošlo k realizaci přímého prodeje a ani k vypořádání restitučního nároku. Dědické řízení po paní M. dosud nebylo ukončeno a paní E. nepřihlásila do dědictví restituční nárok po své matce. V roce 2004 požádal FNM opětovně Ministerstvo financí o předchozí souhlas s uskutečněním obchodní veřejné soutěže na prodej 100% akcií společnosti. Aby mohlo ministerstvo tento souhlas udělit, muselo revokovat svoje původní rozhodnutí o privatizaci, které nebylo nikdy realizováno, neboť rozhodnutím určený nabyvatel privatizovaného majetku (paní M.) zemřel. Její dcera, paní E., jakožto dědička, má nárok na vypořádání restituce po své matce, která svůj nárok včas a řádně uplatnila, ale

v žádném případě nemá nárok na majetek, který byl určen jako dokup k majetku vydávanému. FNM nemůže uzavřít kupní smlouvu s osobou odlišnou od osoby, která je v rozhodnutí o privatizaci označena jako nabyvatel, i když tato osoba tvrdí, že došlo k postoupení nároku z privatizačního projektu – tj. paní M. údajně postoupila svůj nárok k odkoupení majetku dle rozhodnutí o privatizaci své dceři. Podle přesvědčení žalovaného právní řád České republiky nepřipouští dědění nároků vyplývajících z rozhodnutí o privatizaci či z rozhodnutí vlády ČR o privatizaci. Svoji podstatou se totiž nejedná o majetkový nárok, který by bylo možno dědit, neboť rozhodnutí o privatizaci je projevem oprávnění vlastníka k nakládání s konkrétním majetkem, tj. projev dispoziční volnosti vlastníka. Proto nelze než konstatovat, že se nelze domáhat toho, aby kupní smlouva byla uzavřena s jiným subjektem, než který je určen v rozhodnutí. Co se týče samotného restitučního nároku, žalovaný konstatuje, že tento nebyl vypořádán, protože nedošlo k uzavření kupní smlouvy na předmětný majetek. Zákon č. 92/1991 Sb. stanoví, že v případě, že došlo ke znárodnění majetku v souladu s tehdy platnými právními předpisy a za předpokladu, že sporný majetek bude privatizován, bude restituční nárok řešen privatizačním projektem. K tomu v daném případě došlo, o výši restitučního nároku byla snížena kupní cena a kupcem v daném případě se měl stát restituent – paní M. Nedošlo ale k realizaci této transakce proto, že za dané situace nebylo možno vypořádat restituční nárok vydáním věci, neboť nebylo možné posuzovat vydání věci bez odkupu majetku souvisejícího. Vzhledem k tomu, že restituent – kupující - nikdy nezaplatil kupní cenu, nezískal do svého vlastnictví ani ty nemovitosti, které byly předmětem restitučního nároku. Ministerstvo financí proto vyhovělo žádosti FMN o revokaci rozhodnutí o privatizaci a tak došlo k vydání nového rozhodnutí, které řeší oprávněný nárok na restituci, ale ne vydáním věci, nýbrž finančním odškodněním formou směnek, a to v souladu se zákonem č. 87/1991 Sb. a zákonem č. 92/1991 Sb. Pokud jde o restituční aspekt posuzované věci, je nutno vycházet z faktu, že neexistuje žádné subjektivní právo na to, aby restituční nárok byl uspokojen způsobem, jak oprávněná osoba požaduje. Stěžovatelka se v podstatě domáhá toho, aby její restituční nárok byl uspokojen formou přímého prodeje podniku. K tomu je třeba zdůraznit, že skutečnost, že již jednou bylo o privatizaci rozhodnuto a zároveň s touto privatizací bylo rozhodnuto i o způsobu vypořádání restitučního nároku, ještě neznamená, že by tímto bylo příslušné subjektivní právo autoritativně deklarováno. Jestliže bylo vydáno nové rozhodnutí, které řeší předmětný restituční nárok, s nímž se stěžovatelka neztotožňuje, má možnost domáhat se ochrany svých subjektivních práv soudní cestou podle § 47 zákona č. 92/1991 Sb. Na základě výše uvedeného navrhuje žalovaný, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Městského soudu v Praze a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud především předesílá, že v případě, je-li žaloba odmítnuta, nepřísluší mu v řízení zabývat se otázkami meritorního posouzení, tedy zda a jakého obsahu mělo či nemělo být vydáno rozhodnutí stran restitučního nároku stěžovatelky; předmětem přezkumu může být toliko posoudit, zda Městský soud v Praze se nedopustil nezákonnosti, odmítl-li žalobu, aniž se jí zabýval věcně. V úvahu proto připadá uplatnění stížního bodu dle ust. § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

Městský soud v Praze odmítl žalobu podle ust. § 68 písm. b), resp. písm. e) s. ř. s., když dospěl k závěru, že se jedná v případě rozhodnutí o privatizaci o rozhodnutí, které je podle ust. § 10 odst. 3 zákona o privatizaci ze soudního přezkoumání vyloučeno; v případě rozhodnutí Ministerstva financí o vypořádání restitučního nároku, kterým byl určen způsob a forma vypořádání, se jedná o rozhodnutí, jímž správní orgán rozhodl v mezích své zákonné

pravomoci v soukromoprávní věci. Městský soud správně dovodil, že se nejedná ani o rozhodnutí nicotné, neboť nelze uvažovat o nicotnosti takového rozhodnutí z hlediska veřejného práva, neboť v daném případě se nejedná o rozhodnutí, které by zasahovalo do sféry veřejných subjektivních práv žalobkyně, tvrzenou neplatnost právního úkonu nemůže soud ve správním soudnictví posuzovat.

Stěžovatelka především namítá, že se soud zabýval pouze otázkou možnosti soudního přezkoumání původního rozhodnutí o privatizaci, které však nenapadá, nikoli však již následným rozhodnutím, jehož vydání považuje za protiprávní, tudíž toto rozhodnutí je nicotné.

Ve věci, která byla soudu předložena se jedná o rozhodnutí o privatizaci majetku, resp. rozhodnutí o způsobu a formě vypořádání restitučního nároku. Relevantní v projednávané věci je právní úprava obsažená v zákoně č. 171/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů o Fondu národního majetku (tento zákon byl zrušen s účinností k 1. 1. 2006 zákonem č. 178/2005 Sb. ve znění zák. č. 171/2006 Sb. a zák. č. 228/2006 Sb.) a v zákoně č. 92/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby.

Nejvyšší správní soud především považuje za nutné korigovat názor stěžovatelky na postavení Fondu národního majetku, která jej označuje jako samostatnou právnickou osobu zcela odlišnou od státu a na něm nezávislou, z toho dovozuje, že se ve věci nejedná o rozhodování ve věci vlastnictví majetku státu, jak uvádí Městský soud v Praze, ale o rozhodování zcela jiným na státu nezávislým subjektem o jiném majetku než majetku státu.

Fond národního majetku České republiky byl zřízen na základě ust. § 4 odst. 1 zákona č. 171/1991 Sb. pod odbornou gescí tehdejšího Ministerstva pro správu národního majetku a jeho privatizaci jako jedna z nezbytných institucí určených k zajišťování programu reformy ekonomiky České republiky; jedním z rozhodujících úkolů této reformy byla transformace vlastnických vztahů, tj. převod státních podniků a dalších státních organizací do rukou soukromých vlastníků. K tomu účelu bylo nutné vytvořit zvláštní instituci, do značné míry nezávislou na ostatních orgánech státní správy se svými vlastními působnostmi a vlastní odpovědností, která měla tuto transformaci vlastnických vztahů realizovat. Fond národního majetku byl charakterizován jako právnická osoba, která se zapisuje do obchodního rejstříku. Základním cílem FNM bylo převzít na sebe majetek bývalých státních subjektů a v souladu se schválenými privatizačními projekty vložit tento majetek do nově zakládaných obchodních společností nebo jej převést do vlastnictví fyzických nebo již založených právnických osob (§ 5 odst. 1 zákona č. 171/1991 Sb.). Je pravdou, že FNM tak v souladu s ust. § 18 cit. zákona byl postupně vytvářen majetek, který je definován jako majetek, který: „*tvoří majetek převedený na něj podle § 5 a zisk z jeho účasti na podnikání obchodních společností*“ Stěžovatelce lze přisvědčit pouze v tom, že zákon určoval přísně účelově způsob a užití majetku a vyslovil požadavek, aby se tento majetek nestal součástí státního rozpočtu. Tato skutečnost však neznamená, že se stále nejednalo o majetek státu. Pro posouzení projednávané věci je nadto tato skutečnost zcela bezvýznamná. Nutno totiž rovněž podotknout, že v souvislosti s činností, kterou lze obecně charakterizovat jako účast na privatizaci majetku státu, FNM zajišťoval i některé další činnosti, především kontrolu plnění smluvních závazků nabyvatelů privatizovaného majetku, poskytování záruk za úvěry akciových společností na základě příslušných usnesení vlády, účast na soudních sporech, správu zpětvzatého majetku a jeho další prodej. I když FNM neměl postavení ústředního

orgánu státní správy, nebyl ani orgánem státu, je třeba působnosti FNM chápat jako významné funkce, které plnil na úseku privatizace v kontextu s působnostmi a pravomocemi v podstatě všech ústředních orgánů státní správy včetně vlády ČR. Působnosti FNM totiž navazovaly na rozhodovací a další kompetence ministerstev, ostatních ústředních správních úřadů a vlády a zajišťovaly realizaci těchto rozhodnutí na úseku privatizace majetku státu ve smyslu deetatizace majetku a převodu tohoto majetku směrem od státu do soukromoprávní sféry.

Lze uzavřít, že FNM byl koncipován pro výše uvedené účely jako právnická osoba zvláštního druhu do značné míry nezávislá na státu a na struktuře státních orgánů; zákonem byl FNM nadán speciálními kompetencemi na úseku privatizace majetku státu a z titulu výkonu těchto kompetencí měl i samostatnou odpovědnost. To ostatně bylo nutno dovozovat i z ust. § 21 výše cit. zákona, podle kterého při uskutečňování činnosti podle tohoto zákona vznikaly FNM práva a závazky a FNM byl oprávněn domáhat se svých práv u soudu nebo jiných příslušných orgánů, mohl být žalován za nesplnění svých závazků, za porušení svých povinností ručil celým svým majetkem. I přes značnou samostatnost FNM byla zajištěna zákonem i nezbytná míra ingerence nejvyšších státních orgánů do složení jeho orgánů a do jeho činnosti; FNM byl pod kontrolou Parlamentu ČR též tím, že mu předkládal ke schválení svůj rozpočet a výroční zprávu.

Fond národního majetku v průběhu své činnosti v podstatě splnil své poslání a zásadním způsobem se podílel na změně vlastnické struktury v České republice; to znamená, že jeho prostřednictvím, na základě rozhodnutí Ministerstva pro správu národního majetku a jeho privatizaci (později Ministerstva financí) a vlády ČR byl do rukou soukromoprávních subjektů převeden k tomu účelu určený majetek státu. Proto byl zákonem č. 178/2005 Sb. ve znění pozdějších změn ke dni 1. 1. 2006 zrušen.

Ze spisového materiálu vyplynulo, že stěžovatelka v téže věci, která je nyní předmětem soudního přezkoumání, podala rovněž dne 3. 3. 2005 ústavní stížnost, ve které uplatnila v podstatě identické námitky jako v podané žalobě (ze dne 7. 3. 2005) a následně i v kasační stížnosti). Ústavní soud odmítl návrh stěžovatelky usnesením ze dne 15. 9. 2005 pod sp. zn. III.ÚS 134/05 dle ust. § 43 odst. 2 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu jako zjevně neopodstatněný; ve svém rozhodnutí mimo jiné konstatoval : *„Jak plyne z § 10 odst. 3 zákona č. 92/1991 Sb., rozhodování o privatizaci se nerealizuje v rámci správního řízení, takže ani osoby, o jejichž návrhu se rozhoduje, nelze považovat za jeho účastníky, a vydané rozhodnutí není svou povahou rozhodnutím o jejich subjektivních právech a povinnostech. V této souvislosti nutno zmínit usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 4. 1998, sp. zn. III. ÚS 380/97 (publ. in: Sbírka nálezů a usnesení ÚS, sv. 10, usn. č. 27), ve kterém se uvádí, že rozhodování o privatizaci je sice rozhodováním státu, ale státu jako dosavadního vlastníka privatizovaného projektu, takže jakákoli dispozice s tímto majetkem v režimu uvedeného zákona je výrazem a důsledkem vlastnickovy vůle a odpovědnost orgánu povolaného zákonem k provedení privatizace za takto učiněné rozhodnutí se vymyká z rámce odpovědnosti daného jinak právním řádem. Pokud jde o restituční aspekt posuzované věci, vzhledem k výše uvedenému nutno vycházet z toho, že neexistuje žádné subjektivní právo na to, aby restituční nárok byl uspokojen způsobem, jak oprávněná osoba požaduje; tak tomu je v posuzované věci, v níž se stěžovatelka v podstatě domáhá toho, aby její nárok byl uspokojen formou přímého prodeje podniku. K tomu nutno podotknout, že skutečnost, že již jednou bylo o privatizaci, a tedy i o restitučním nároku stěžovatelky vládou rozhodnuto, ještě neznamená, že by tím bylo příslušné subjektivní právo autoritativně deklarováno, byť nepochybně mohlo vyvolat u stěžovatelky určité očekávání. Vzhledem k tomu nemůže*

na právní postavení stěžovatelky, coby oprávněné osoby, mít vliv skutečnost, že původní privatizační rozhodnutí bylo zrušeno. Jestliže pak bylo vydáno „rozhodnutí“ nové, s nímž se stěžovatelka neztotožňuje, má možnost se ochrany svých subjektivních práv domáhat soudní cestou dle § 47 zákona č. 92/1991 Sb., rovněž tak zřejmě není vyloučeno se v souvislosti s údajným protiprávním postupem vlády, příp. Ministerstva financí domáhat náhrady škody“.

Podle ust. § 68 písm. e) s. ř. s. je žaloba nepřipustná, domáhá-li se přezkoumání rozhodnutí, které je z přezkoumání podle tohoto nebo zvláštního zákona vyloučeno

Odepření soudní ochrany ve věcech přezkumu rozhodnutí orgánů veřejné správy je možné jen v případech, že tak stanoví zákon (§ 6 s. ř. s.). Není to však možné v případech, že se jedná o rozhodnutí, která se týkají základních práv a svobod podle Listiny základních práv a svobod, Ústavy a mezinárodních smluv podle čl. 10 Ústavy (srov. nález ÚS 3/2000, sv. 17).

Podle ust. § 10 odst. 3 zákona č. 92/1991 Sb., o privatizaci na rozhodnutí o privatizaci se nevztahují obecná ustanovení o správním řízení. Toto rozhodnutí nepodléhá přezkoumání soudem.

Nejvyšší správní soud nemohl v posuzované věci ohlédnout od skutečnosti, že výše citované ustanovení již Ústavní soud několikrát podrobil svému přezkumu, přitom neshledal důvod pro jeho zrušení, resp. jeho protiústavnost. Ústavní soud přitom ve své judikatuře konstatuje, že *„jestliže se na rozhodování o privatizaci ustanovení o správním řízení nevztahuje (§ 10 odst. 3 zák.č. 92/1991 Sb.), je zřejmé, že proces privatizace má charakter volného výběru mezi přihlášenými uchazeči; podáním nabídky uchazečům o privatizaci nevzniká právně (nadto ústavněprávně) vynutitelný vztah. Za současného právního stavu je tudíž věcí státu, koho z uchazečů vybere a kterým z kritérií dá přednost apod.“*. Ústavní soud stran postavení státu v procesu rozhodování o privatizaci dále konstatoval, že: *„není nejmenšího důvodu (z ústavněprávního hlediska) korigovat ustálený názor obecných soudů, totiž, že rozhodování státu o privatizaci podle zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů, je sice rozhodováním státu, nicméně nikoli státu jako nositele veřejné moci, ale státu jako dosavadního vlastníka privatizovaného majetku, čímž podle přesvědčení Ústavního soudu je dáno, že jakákoli dispozice (rozhodnutí o ní) s tímto majetkem v režimu zmíněného zákona je výrazem a důsledkem vlastnickovy vůle a že odpovědnost orgánu zákonem k provedení privatizace povolaného za takto učiněné rozhodnutí se za současného právního stavu vymyká z rámce odpovědnosti daného jinak právním řádem. Z tohoto důvodu proto nezbyvá než přesvědčit stanovisku vlády České republiky, totiž, že její rozhodnutí učiněná ve věcech privatizace majetku státu je dána toliko její odpovědností Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky dle čl. 68 odst. 1 Ústavy (III. ÚS 380/97 ze dne 9. 4. 1998, sv. č. 10)“*.

Městský soud v Praze proto nepochybil, aplikoval-li v případě rozhodnutí o privatizaci postup dle ust. § 68 písm. e) s. ř. s. a žalobu shledal nepřipustnou.

Stěžovatelkou namítaná nicotnost „změněného“ rozhodnutí je nedůvodná. Trpí-li rozhodnutí správního orgánu tak závažnou právní vadou, jež vyvolává jeho nicotnost, vysloví rozsudkem tuto nicotnost soud i bez návrhu. K nicotnosti správního aktu tudíž přihlíží soud z úřední povinnosti bez ohledu na to, zda žaloba poukazovala na vady nicotnost způsobující, nebo se domáhala zrušení aktu pro nezákonnost nebo věcnou vadnost. (ust. § 76 odst. 2

s. ř. s.). Na druhé straně však nutno konstatovat, že možnost vyslovení nicotnosti právního aktu přichází v úvahu jen za splnění předpokladu, že žaloba proti takovému aktu směřující, je sama způsobilá soudní přezkum vůbec vyvolat. Jinými slovy řečeno, není-li žaloba přípustná pro některý z důvodů, s nimiž soudní řád správní nepřípustnost spojuje, odmítne ji usnesením podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Podle ust. § 10 odst. 3 zákona o privatizaci nepodléhá soudnímu přezkumu celé *rozhodování*, nikoli konkrétní rozhodnutí, o privatizaci. Nebylo-li způsobilé soudního přezkumu dle § 10 odst. 3 zákona o privatizaci prvně vydané rozhodnutí o privatizaci, nelze soudní přezkoumání připustit ani pro případ kteréhokoli dalšího rozhodnutí, tím spíše, je-li jím původní rozhodnutí, ze soudního přezkumu vyloučené, změněno. Soud se může zabývat právní kvalitou rozhodnutí samotného, tzn. i otázkou jeho případné nicotnosti. teprve po té, dospěje-li k závěru o přípustnosti žaloby. Otázka přípustnosti žaloby spadá do okruhu zkoumání podmínek řízení, které předchází zjišťování právních vad rozhodnutí samotného. Na tom nic nemění skutečnost, že vyslovit nicotnost rozhodnutí pro jeho vady musí soud *ex offio*, aniž by musel nařizovat jednání. Z výše uvedeného důvodu se Městský soud v Praze nemohl zabývat ani dalšími námitkami stěžovatelky, nepřislušelo-li mu o žalobě jednat vůbec.

Restituční nárok, o němž se ve věci dále jedná, je soukromoprávním subjektivním oprávněním (resp. právem, které zákonodárce nepřesně nazývá nárokem- viz ust. § 47 odst. 1 a 2 zákona o privatizaci). Je tak zřejmé, že u soudu se musí oprávněná osoba domáhat svého subjektivního oprávnění a nikoli přezkoumání zákonnosti rozhodnutí o privatizaci. Soud tak nerozhoduje v těchto případech ve správním soudnictví, ale pořadem práva v řízení nalézacím o existenci či neexistenci nároku oprávněné osoby a o jeho ocenění, resp. způsobu vypořádání.

Co se týče způsobu uspokojení restitučního nároku, věc je proto třeba považovat za spadající do práva soukromého, neboť je zde rozhodováno v soukromoprávní věci vydané v mezích zákonné pravomoci správního orgánu. Počínaje 1. 1. 2003 takové věci na základě podané žaloby projednávají a rozhodují soudy v občanském soudním řízení podle nové části páté občanského soudního řádu (ve znění zákona č. 151/2002 Sb.) Ochrana soukromých práv, která jsou předmětem řízení před správním orgánem, není zajištěna soudním přezkumem ve správním soudnictví, ale postupem podle části páté občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2003. Soukromým právům je tak poskytována větší ochrana, neboť zatím co ve správním soudnictví soud provádí přezkum správního rozhodnutí s možností v případě zjištěné nezákonnosti pouze takové rozhodnutí zrušit a věc vrátit správnímu orgánu k novému projednání, v řízení podle nové části páté o. s. ř. je povolán k tomu, aby v případě kdy dospěje k závěru, že o věci mělo být rozhodnuto jinak než rozhodl správní orgán, sám o věci rozhodl a nahradil tak rozhodnutí správního orgánu. Proto zákonodárce stanovil v § 68 písm. b) s. ř. s., že žaloba ve správním soudnictví je nepřípustná, jde-li o rozhodnutí správního orgánu v soukromoprávní věci.

V posuzovaném případě se věcně jedná o rozhodnutí, kterým byl změněn způsob a forma vypořádání restitučního nároku, tj. o majetkových nárocích stěžovatelky. Podle ust. § 47 odst. 3 zákona o privatizaci jestliže oprávněná osoba nesouhlasí s oceněním svého nároku v rozhodnutí o privatizaci nebo byl-li její nárok zamítnut, může se domáhat svého nároku u soudu ve lhůtě 15dnů ode dne, kdy byla o způsobu vypořádání svého nároku vyrozuměna. Zákon tak připouští opravný prostředek *sui generis* u soudu, nicméně příslušnost soudu, který má ve věci jednat, je nutno dovozovat z práva hmotného; v projednávané věci není pochyb o jeho soukromoprávní povaze. Jak ze spisového materiálu, resp. z podaných vyjádření, možno dovodit, stěžovatelka tohoto prostředku zřejmě i využila.

Stěžejní námitku, kterou stěžovatelka uplatnila jak v řízení o žalobě, tak i v řízení před soudem kasačním, a to námitku nicotnosti, Nejvyšší správní soud shledal nedůvodnou.

Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného dospěl k závěru, že Městský soud v Praze se nedopustil vytýkané nezákonnosti, odmítl-li žalobu pro její nepřipustnost, aniž se jí zabýval věcně, když shledal naplnění podmínek pro takový postup dle ust. § 68 písm. b) a e) s. ř. s. Proto nepochybil, když ji podle § 46 odst. 2 s. ř. s. odmítl; přitom správně poučil stěžovatelku o možnosti dalšího postupu tak, aby nebyla na svých právech zkrácena.

Vzhledem k tomu, že soud rozhodl meritorně, nezabýval se již samostatně žádostí o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti; takový postup by byl zjevně nedůvodný.

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 22. srpna 2006

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu